

Náhrada škody způsobené zvířetem

Osobou, která nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem, je osoba, které bylo zvíře vlastníkem svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, zejména osoba, do jejíž péče bylo zvíře s důvěrou přenecháno do ochrany, pod dozor nebo vedení, která ho pro jiného opatruje, stará se o něj, vykonává nad ním dohled nebo realizuje jeho užitnou hodnotu ve svůj prospěch. Svěření předpokládá získání detence zvířete od jiného. Nemusí k němu dojít přímo od vlastníka, ani na základě smlouvy, postačuje pouhá společenská úsluha. Nevyžaduje se více či méně formální předání zvířat, rozhodující je dohoda (byť i konkludentní) mezi vlastníkem a osobou, jíž se zvíře svěří. Není rozhodné, zda jde o svěření trvalé či dočasné, úplatné nebo bezúplatné. Pro stanovení toho, kdo má zvíře svěřené, mohou sloužit různé indicie - péče o přístřeší, zdraví, bezpečí a obživu zvířete, hrazení nákladů na obživu zvířete, úhrada za pojištění zvířete z důvodu možného způsobení újmy, používání zvířete v hospodářství či v domácnosti apod.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 2681/2019-158, ze dne 13.2.2020)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobce: T. D. A., narozený dne XY, bytem XY, zastoupený Mgr. Bc. M.K., advokátem se sídlem Ch., proti žalované: J. B., narozená dne XY, bytem XY, zastoupená JUDr. V.L., advokátem se sídlem P., o 138 000 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Chomutově pod sp. zn. 16 C 429/2014, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 4. 2019, č. j. 10 Co 278/2018-114, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

1. Okresní soud v Chomutově rozsudkem ze dne 22. 6. 2018, č. j. 16 C 429/2016-53, zamítl žalobu, jíž se žalobce domáhal zaplacení částky 138 000 Kč s příslušenstvím (výrok I), a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II). Vyšel ze zjištění, že dne 29. 4. 2014 došlo k dopravní nehodě, při které se osobní automobil žalobce střetl s krávou pocházející z farmy XY. Při nehodě byla kráva usmrcena a žalobce utrpěl na automobilu škodu ve výši 138 000 Kč. Okresní soud dospěl k závěru, že žalovaná je ve věci pasivně legitimovaná, je spolumajitelkou farmy svého manžela a je uvedena jako zodpovědná osoba v protokolu o šetření dopravní nehody. Současně ale uzavřel, že žalovaná nezanedbala při dozoru nad zvířetem potřebnou pečlivost a z tohoto důvodu se zprostita povinnosti k náhradě škody. Z výpovědi dvou zaměstnanců manžela žalované měl soud za prokázané, že ohradníky obklopující pastvinu byly úmyslně poškozeny cizí osobou a že se minimálně jednou denně kontrolují.

2. Rozsudkem ze dne 29. 4. 2019, č. j. 10 Co 278/2018-114, Krajský soud v Ústí nad Labem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 138 000 Kč s příslušenstvím, a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud dospěl k závěru, že ke škodě způsobené zvířetem došlo tak, jak zjistil soud prvního stupně. Žalovaná je pasivně legitimovaná, protože je přinejmenším osobou, které bylo zvíře svěřeno. Zaměstnanci se v případě nepřítomnosti jejího manžela obrací na žalovanou a přijímají od ní pokyny. Žalovaná sama při šetření dopravní nehody policií uvedla, že je zodpovědnou osobou a spolumajitelkou. Žalovaná a její manžel mají společné jmění manželů (dále jen „SJM“), ze kterého podle § 709 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „o. z.“), není vyloučena věc sloužící jednomu z manželů k podnikání či obživě. Odvolací soud však neshledal závěr soudu prvního stupně ohledně prokázání liberačního důvodu. Žalovaná tvrzení o poškození ohradníku

uvedla poprvé až ve vyjádření ze dne 29. 3. 2018, nehlásila tuto skutečnost na policii. Odvolací soud zopakoval výslechy svědků vyslechnutých před soudem prvního stupně a doplnil je výslechem dalšího zaměstnance žalované a manžela žalované a listinnými důkazy. Řádně odůvodnil, proč neshledal výpovědi svědků stran naplnění liberačního důvodu za věrohodné. Neuvěřil ani tvrzení manžela žalované, že ji nepověřil žádnými povinnostmi týkajícími se chovu krav. Odvolací soud uzavřel, že tvrzení o poškození ohradníku je účelové a neshledal naplnění liberačního důvodu.

3. Rozsudek odvolacího soudu v celém jeho rozsahu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost spatřuje v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a odvolací soud se odchýlil ve svém rozhodování od ustálené rozhodovací praxe. Jako dovolací důvod dovolatelka uvádí nesprávné právní posouzení věci. Namítá, že žalovaná není pasivně legitimovaná. V řízení se neprokázalo, že je osobou, které vlastník zvíře svěřil. Z existence SJM nelze dovozovat, že žalovaná odpovídá za podnikání manžela. Odvolací soud měl pochybit tím, že vyšel ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Odkazuje přitom na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2012, sp. zn. 26 Cdo 1239/2011. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud napadený rozsudek společně s rozsudkem soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

4. Žalobce ve svém vyjádření k dovolání uvedl, že oba nalézací soudy řádně odůvodnily, proč považují žalovanou za pasivně legitimovanou. Tvrzení žalované o úmyslném poškození ohradníku třetí osobou označil za účelové. Souhlasí s hodnocením výpovědí svědků jako nepravdivých a navrhuje, aby dovolání žalobkyně nebylo vyhověno.

5. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., a proto se zabýval jeho přípustností.

6. Uplatněním způsobilého dovolacího důvodu ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. není zpochybnění samotného hodnocení důkazů soudem, opírajícího se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř. Námitky proti zjištěnému skutkovému stavu či proti hodnocení důkazů nejsou předmětem dovolacího přezkumu a ani nezakládají přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod č. 4/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Dovolatelkou namítaná judikatura (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2012, sp. zn. 26 Cdo 1239/2011), podle níž bylo možné podat dovolání také z důvodu, že rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, není pro posouzení přípustnosti dovolání v projednávané věci případná, neboť odpovídá právní úpravě občanského soudního řádu před novelou provedenou zákonem č. [404/2012](#) Sb. účinným od 1. 1. 2013. Jinak řečeno, od účinnosti této novely uvedený dovolací důvod přípustnost dovolání nezakládá.

7. Dovolání je však přípustné pro řešení otázky, kdo je osobou, která nahradí škodu způsobenou zvířetem podle § 2933 a § 2934 o. z.

8. Dovolání není důvodné.

9. Podle § 242 odst. 3 o. s. ř. je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlédne též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud však v posuzovaném řízení žádné vady neshledal.

10. Podle § 2933 o. z. způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které

zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

11. Podle § 2934 o. z. slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zproští se vlastníků povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zproští i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

12. Osobami povinnými k náhradě škody podle ustanovení § 2933 o. z. jsou vlastník zvířete a s ním společně a nerozdílně osoba, které bylo zvíře svěřeno, nebo která zvíře chová nebo jinak používá. Účelem rozšíření okruhu pasivně legitimovaných osob a založení jejich solidární odpovědnosti je usnadnění pozice poškozeného při vymáhání náhrady škody. V případě vlastníka nezáleží na faktickém stavu, ale jeho odpovědnost se odvozuje od stavu právního, tj. od jeho vlastnického práva.

13. Odvolací soud dovozuje pasivní věcnou legitimaci žalované především z toho, že kráva, která způsobila dopravní nehodu, byla ve společném jmění žalované a jejího manžela. Žalovaná tento závěr ani nezpochybnila, v dovolání souhlasila i s právní úvahou odvolacího soudu, že podle § 709 odst. 1 o. z. není ze SJM vyloučena věc, která slouží jednomu z manželů k podnikání či obživě. Námitky, které žalovaná přesto vznáší proti závěru, že je ve věci pasivně věcně legitimována z titulu společného jmění manželů, však důvodné nejsou. Věci v SJM jsou ve vlastnictví každého z manželů a tato okolnost stačí k tomu, aby je-li takovou věcí zvíře, jež způsobilo škodu, byl povinen k náhradě takové škody podle § 2933 o. z. jako vlastník kterýkoli z manželů. Okolnost, že zvíře slouží k podnikání jen jednomu z manželů, že by při vypořádání SJM připadlo tomu, kdo je pro svou potřebu užívá a kdo k tomu má potřebná povolení, uvedený závěr o povinnosti žalované k náhradě škody nijak nevylučuje.

14. Ačkoli zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že kráva patřila do společného jmění manželů (žalobkyně a jejího manžela), odvolací soud se touto otázkou podrobněji nezabýval, patrně proto, že dovedl, že žalovaná je (ve smyslu § 2933 o. z.) přinejmenším osobou, které bylo zvíře svěřeno, a která je povinna k náhradě škody způsobené zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

15. Osobou, která nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem, je osoba, které bylo zvíře vlastníkem svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, zejména osoba, do jejíž péče bylo zvíře s důvěrou přenecháno do ochrany, pod dozor nebo vedení, která ho pro jiného opatruje, stará se o něj, vykonává nad ním dohled nebo realizuje jeho užitnou hodnotu ve svůj prospěch.

16. Svěření předpokládá získání detence zvířete od jiného. Nemusí k němu dojít přímo od vlastníka, ani na základě smlouvy, postačuje pouhá společenská úsluha. Nevyžaduje se více či méně formální předání zvířat, rozhodující je dohoda (byť i konkludentní) mezi vlastníkem a osobou, jíž se zvíře svěřuje. Není rozhodné, zda jde o svěření trvalé či dočasné, úplatné nebo bezúplatné. Pro stanovení toho, kdo má zvíře svěřené, mohou sloužit různé indicie - péče o přístřeší, zdraví, bezpečí a obživu zvířete, hrazení nákladů na obživu zvířete, úhrada za pojištění zvířete z důvodu možného způsobení újmy, používání zvířete v hospodářství či v domácnosti apod.

17. Odvolací soud vyšel ze skutkových zjištění, že v případě nepřítomnosti manžela se jeho zaměstnanci na farmě obrací na žalovanou, od které přijímají pokyny. Manžel žalované byl v okamžiku škodní události na dovolené v zahraničí. Žalovaná při šetření nehody sama výslovně uvedla, že je zodpovědnou osobou a spolumajitelkou, a podepsala protokol o nehodě obsahující uvedené údaje. V ústřední evidenci hospodářských zvířat vedené Ministerstvem zemědělství měla žalovaná registrováno od 22. 5. 2001 do 15. 12. 2009 registrováno hospodářství s chovem skotu a v evidenci zemědělských podnikatelů ARES byla žalovaná (stejně jako její manžel) ke dni 3. 10. 2014

vedena jako zemědělský podnikatel se zaměřením kromě jiného na živočišnou výrobu zahrnující chov hospodářských zvířat.

18. Na základě uvedených skutkových zjištění, jejichž správnost nepodléhá dovolacímu přezkumu, lze dovodit, že žalovaná je přinejmenším osobou, jíž bylo zvíře po dobu nepřítomnosti manžela svěřeno, a tedy osobou solidárně s vlastníkem zvířete povinnou k náhradě škody. Aby došlo k naplnění výše vymezeného účelu ustanovení, lze zásadně přihlídnout i k tomu, jak se celá situace jevila poškozenému, když se na základě chování, vyjadřování a pokynů mohl důvodně domnívat, že žalovaná je vlastníkem zvířete nebo přinejmenším osobou, které bylo zvíře přenecháno do ochrany, pod dozor nebo která ho měla opatrovat.

19. Odvolací soud tedy nepochybil, když označil žalovanou jako pasivně věcně legitimovanou podle § 2933 o. z. k náhradě škody způsobené zvířetem. Protože žalovaná neprokázala, že nezanedbala potřebnou pečlivost, nedošlo k naplnění liberačního důvodu podle § 2934 o. z., který připadal v úvahu, protože kráva sloužila k výdělečné činnosti, a proto odvolací soud správně uzavřel, že žalovaná je k náhradě způsobené škody povinná.

20. Jelikož dovolací soud neshledal dovolání důvodným, postupoval podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. a dovolání zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody](#)
- [Nájemné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Péče o dítě \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o smlouvě budoucí \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Daňová exekuce](#)
- [Cenové rozhodnutí rozporné se zákonem](#)
- [Autonomie vůle](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)